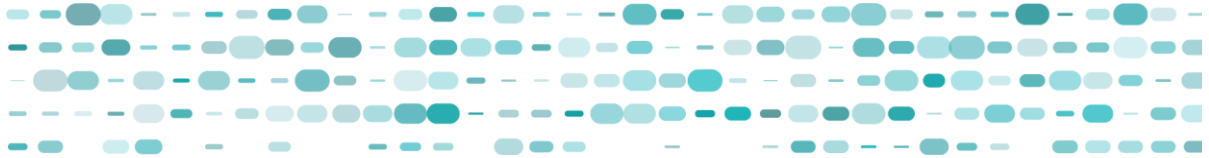

ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA
KÖZGYŰJTEMÉNYI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI IGAZGATÓSÁG

2016. június

Képviselői javadalmak – nemzetközi kitekintés

Elemzés

AZ ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐK RÉSZÉRE

infoszolg

Képviselői Információs Szolgálat
infoszolg@parlament.hu

Készítette:

HORVÁTH IRÉN

Országgyűlés Hivatala

Közgyűjteményi és Közművelődési Igazgatóság

Képviselői Információs Szolgálat

Tel.: 441-4529, 441-6486

E-mail: infoszolg@parlament.hu

Az elemzés belső felhasználásra, az országgyűlési képviselők tájékoztatása céljából készült.

A háttéranyag a téma külföldi jogi szabályozásának és gyakorlatának összefoglalását tartalmazza.

Lezárva: 2016. június 24.

További háttéranyagainkat megtalálhatja a parlamenti hálózaton és az Országgyűlés honlapján elérhető információs oldalainkon:
<http://intra.parlament.hu/infoszolg/> | www.parlament.hu/infoszolg
Kérdéseivel és észrevételeivel forduljon bizalommal munkatársainkhoz!

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	3
EURÓPAI UNIÓ	5
ORSZÁGTANULMÁNYOK – EU-TAGÁLLAMOK	6
Ausztria	6
Belgium	7
Cseh Köztársaság	8
Dánia	9
Egyesült Királyság	10
Észtország.....	11
Finnország	12
Franciaország	13
Görögország	14
Hollandia	15
Horvátország	16
Írország.....	17
Lengyelország	18
Lettország	19
Litvánia.....	20
Németország.....	21
Olaszország	22
Portugália	23
Románia	24
Spanyolország	24
Svédország	25
Szlovákia	26
Szlovénia	27
ORSZÁGTANULMÁNYOK – EU TAGJELÖLT ÁLLAMOK	29
Albánia	29
Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság.....	29
Montenegró	30
Szerbia.....	31
ORSZÁGTANULMÁNYOK – POTENCIÁLIS TAGJELÖLT ÁLLAMOK	32
Bosznia-Hercegovina	32
ORSZÁGTANULMÁNYOK – EGYÉB ORSZÁGOK	33
Ausztrália	33
Izrael.....	34
Kanada.....	34
Amerikai Egyesült Államok (USA)	35

ÖSSZEGZÉS	37
ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZAT	39

BEVEZETÉS

Jelen háttéranyag a parlamenti (alsó és felsőházi) képviselők javadalmazásának (tiszteletdíj, juttatások és a képviselői tevékenységhez kapcsolódó támogatások) kérdéskörével foglalkozik. Az összeállítás – a megrendelő igénye alapján – 34 európai és 5 Európán kívüli ország alkotmányos és politikai jellemzőit mutatja be táblázatos formában. Az európai országok vizsgálata kiterjed (Magyarország kivételével) az Európai Unió tagállamaira¹, öt tagjelölt- és két potenciális tagjelölt országra², valamint az öt Európán kívüli országra, melyek között az Amerikai Egyesült Államok, Ausztrália, Izrael, Kanada és Új-Zéland szerepel.

A Képviselői Információs Szolgálat a következő kérdéscsoportot fogalmazta meg és küldte szét társszervezetei között a Parlamenti Kutatószolgálatok és Dokumentációk Európai Központja (ECPRD³ – European Center for Research and Documentation) hálózatán keresztül. A parlamenti képviselőkre (alsóház és felsőház egyaránt) a továbbiakban képviselőként hivatkozunk.

1. Képviselői fizetés

- *Mely jogszabály szabályozza a képviselők javadalmazását?*
- *Mennyi a képviselő havi fizetése?*
- *Van-e 13. illetve 14. havi fizetés?*
- *Igazolatlan hiányzásért van-e levonás, anyagi jellegű büntetés?*

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

- *Parlamenti tisztség viseléséért jár-e pótlék? Részletezve: házelnök, alelnökök, jegyzők, frakcióvezetők és helyettesek, bizottsági elnökök és alelnökök, bizottsági tagság.*
- *Jár-e a képviselőnek utazási költségtérítés? Milyen típusú: kilométerpénz, ingyenes utazás, bérlet, általában stb.*
- *Különbözik-e a juttatások mértéke a vidéki és a fővárosi képviselők tekintetében? Van-e külön választókerületi pótlék?*
- *Lakhatási támogatás vidéki illetve fővárosi képviselőknek.*
- *Végkielégítés*

3. Képviselői nyugdíj

- *Működik-e az adott nemzeti parlamentben (kamarában) parlamenti (vagy képviselői) nyugdíj rendszere? Melyek a főbb elvek?*

4. Kegyeleti járadék

- *Jogosult-e kegyeleti járadékra vagy egyszeri kegyeleti díjra az elhunyt képviselő hozzátartozója?*

¹ Ausztria, Belgium, Bulgária, Ciprus, Cseh Köztársaság, Dánia, Egyesült Királyság, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Horvátország, Írország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Málta, Németország, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország, Szlovákia, Szlovénia

² Tagjelölt országok: Albánia, Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság, Montenegró, Szerbia, Törökország
Potenciális tagjelölt országok: Bosznia-Hercegovina, Koszovó

³ <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/pub/about.do>

A képviselői juttatásokat előíró **jogszabályi** hivatkozását lehetőség szerint lábjegyzetben (nemzeti nyelven vagy angolul) jelöltük.

A képviselői fizetések bruttó havi összegét adtuk meg. Ahol ettől eltérés volt, ott azt külön jeleztük. Ahol éves fizetést adtak meg, ott az összeget elosztottuk 12-vel, ahol nemzeti valutában, ott a Magyar Nemzeti Bank középárfolyama alapján átváltottuk euróra.

A **13. illetve 14. havi fizetésre** vonatkozó információt csak abban az esetben tüntettünk fel, amennyiben érkezett rá válasz. Hasonlóan jártunk el az igazolatlan hiányzásért járó büntetésre, fizetésmegvonásra is.

A **járadékokra, pótlékokra** vonatkozó kérdéseket igyekeztünk úgy megfogalmazni, hogy a rájuk adott válaszok összevethetőek legyenek, ugyanakkor a nemzeti sajátosságokat se rejtsek el. A háttéranyag végén található táblázatos függelékben ezért csak a legfontosabb információkat tüntettük fel, arra törekedve, hogy egy-egy országról aránylag rövid idő alatt egy gyors, de alapos áttekintést lehessen kapni, illetve, hogy a 33 parlamenti kamarától kapott 33 féle válaszból tudjunk valamiféle összegzést nyújtani. Az egyes országok nemzeti gyakorlatát természetesen az adott ország alfejezetében lehet alaposabban megismerni.

A **képviselői/parlamenti nyugdíj**nál csak azt a nyugdíjat vizsgáltuk, ami kimondottan a képviselői munkáért jár, alapvetően a mandátumok éveinek arányában. Az általános társadalombiztosítási rendszeren keresztül folyósított nyugdíjjal jelen háttéranyagunkban nem foglalkoztunk.

A **kegyeleti járadék** illetve a temetési segély kérdését szintén csak a képviselőség vonatkozásában vizsgáltuk.

Összesen **31 ország 34 kamarájától** és az Európai Parlamenttől érkezett válasz. Néhány ország parlamenti kamarájától nem érkezett válasz, ezért ha az adott ország hivatalos parlamenti honlapján nem találtunk angol nyelven információt, akkor az a kamara az összeállításban nem szerepel.

EURÓPAI UNIÓ

Az Európai Unió parlamentje: Európai Parlament

Kamarák száma: egy

A parlament létszáma: 751 fő

1. Képviselői fizetés

Az Európai Parlament képviselőinek (továbbiakban MEP) fizetését az Európai Parlament 2005. szeptember 28-i 2005/684/EK, *Euratom határozata az európai parlamenti képviselők státútumának elfogadásáról*⁴ állapítja meg. A képviselői fizetés az Európai Bíróság bíró fizetésének 38,5 százaléka. 2016. májusi adat szerint ez adózás előtt 8213,02 euró. A képviselők havi illetményt kapnak, egy évben 12-szer. A hiányzásért nem jár levonás.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

A képviselők utazási költségtérítést kapnak. Repülön és vonaton első osztályon, térítés mentesen utazhatnak, személyautóval történő utazás esetén 0,5 euró/km térítést kapnak, egy út esetén legfeljebb 1000 kilométerig. Az utazás során (heti egy alkalommal, az Európai Unió területén, a választókerzetébe és vissza) felmerült további költségek (szállás, komp stb.) szintén térítésre kerülnek. A választókerületükben végzett munkájukért további járulékot nem kapnak, de az esetlegesen felmerült költségeiket térítik.

Az Európai Unió területén történő hivatalos úton napidíjban részesülnek. Az Unió területén kívül eső hivatalos úton a napidíj felét kapják, továbbá bemutatott számla ellenében a szállásköltség térítésre kerül.

Végkielégítés: a mandátum lejáratakor a képviselőt képviselőként eltöltött évek arányában végkielégítés illeti, legalább hat havi illetve legfeljebb 24 havi illetmény.

3. Képviselői nyugdíj

A 63. életévét betöltött volt képviselőnek jár képviselői nyugdíj. Ennek összege minden képviselőséggel töltött év után a havi fizetés 3,5 százaléka, töredékevekre arányosan több. A nyugdíj nem érheti el a fizetés 70 százalékát.

4. Kegyeleti járulék

A képviselő illetve volt képviselő halála esetén az kegyeleti járulék az özvegyet illetve az eltartott gyerekeket illeti meg, de csak abban az esetben, ha a képviselő/volt képviselő képviselői nyugdíjra volt jogosult. A kegyeleti járulék összege nem haladhatja meg a képviselői nyugdíj 60 százalékát, de legalább 30 százalékot el kell érjen. Az eltartott gyermeknek az összeg 20 százaléka jár.

⁴ Decision of the European Parliament of 28 September 2005 adopting the Statute for Members of the European Parliament, [2005/684/EC](#)

ORSZÁGTANULMÁNYOK – EU-TAGÁLLAMOK

AUSZTRIA

Az osztrák parlament: Parlament

Kamarák száma: kettő

Alsóház: Nationalrat – 183 fő

Felsőház: Bundesrat – 61 fő

Mindkét ház

1. Képviselői fizetés

A szövetségi tisztviselők fizetéséről, járulékairól és nyugdíjáról szóló törvény⁵ határozza meg mindkét kamara képviselőinek fizetését. A Nationalrat (Alsóház) képviselőinek fizetése 8686 euró, ezt évente 14 alkalommal kapják. A Bundesrat képviselői az alsóház képviselői fizetésének a felét kapják, azaz 4343 eurót.

Hiányzásért nem jár levonás.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

Parlamentari tisztség ellátásáért csak a parlamenti elnökök és a frakcióvezetők kapnak illetménykiegészítést.

A képviselők általános költségtérítést kapnak, legalább havi 531 eurót (évente 12-szer). Az összeg magasabb is lehet, ez függ a választókerület és a főváros távolságától. A költségtérítésből fedezheti a szállásköltséget, informatikai kiadásait, utazási költségeit, reprezentációs ajándékvásárlásait, postaköltséget stb.

Végkielégítés: Azon képviselőnek jár végkielégítés, aki a mandátuma lejártá után jövedelem nélkül marad. Az végkielégítés összege a fizetés 75 százaléka és három hónapig illeti meg.

3. Képviselői nyugdíj

1997-ben szüntették be a politikai tisztségért járó nyugdíjat. Azóta a képviselők a többi foglalkoztatotthoz hasonlóan nyugdíjjárulékot fizetnek, és részesei a társadalombiztosítási ellátásnak.

4. Kegyeleti járulék nincs

⁵ Bundesbeziegegesetz, [BGBI I 1997/64](#)

BELGIUM

A belga parlament: Parlement fédéral / Federaal Parlement / Föderales Parlament

Kamarák száma: kettő

Alsóház: Chambre des Représentants – 150 fő

Felsőház: Sénat / Senaat / Senat – 60 fő

Mindkét ház

1. Képviselői fizetés

A belga Szenátus 60 főből áll, ebből 50 fő az Alsóháznak is tagja. A fennmaradó 10 fő az alsóházi képviselők fizetésének felét kapja.

A Szenátusban igazolatlan távolmaradás esetén nincs lehetőség a fizetés megvonására.

Az Alsóház képviselőinek fizetését egy belső jogszabály szabályozza, melyet az Alsóház irányító testülete (Bureau) fogadott el. A képviselők fizetése 7172 euró mínusz 609 euró (automatikusan levonásra kerül a képviselői nyugdíjalapba). 13. és 14. havi fizetés nincs, viszont van évente egyszer nyaralási hozzájárulás (6598 euró), és év végi bónusz (ez 2015-ben 3186 euró volt).

A hiányzásért való levonás az Alsóházban a név szerinti szavazásokon való részvétel arányától függ.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

A házelnök, a vezető testület tagjai és a bizottsági elnökök illetménykiegészítést kapnak. A képviselők általános költségterítést kapnak, ennek havi összege 2008 euró.

Utazási költségterítést kapnak, illetve a tömegközlekedés és a belföldi vonatkozlekedés ingyenes a számukra. A választókerületükkel összefüggő költségterítést nem kapnak.

Végkielégítés: a távozó képviselők annyiszor két hónapnyi végkielégítést kapnak, ahány évig a képviselők voltak. Az végkielégítés minimalizálva van 4 hónapnyi és maximalizálva 24 hónapnyi összegben.

3. Képviselői nyugdíj

2014-ben a képviselői nyugdíj reformon esett át. A képviselői fizetés 8,5 százaléka a parlamenti nyugdíjalapba kerül, a fizetésből közvetlenül levonva. Minden 62. életévét betöltött képviselőnek jár parlamenti nyugdíj, ennek összege a képviselőséggel töltött évekkel kalkulálható, legfeljebb a képviselői fizetés 75 százaléka lehet (ez 36 aktív képviselői év után adható).

4. Kegyeleti járulék

Képviselő halála esetén egyszeri juttatásként kéthavi képviselői fizetést kapnak a hozzátartozók.

CSEH KÖZTÁRSASÁG

A cseh parlament: Parlament

Kamarák száma: kettő

Alsóház: Poslanecka Snemovna – 200 fő

Felsőház: Senat – 81 fő

Alsóház

1. Képviselői fizetés

A képviselők fizetését, hasonlóan a köztisztviselők és a bírák fizetéséhez az közfeladatokat ellátók és állami intézményekben dolgozók javadalmazását meghatározó törvényben⁶ írják elő. A képviselői fizetés 2.35-szöröse az állami szektorban dolgozók átlagkeresetének, azaz 2016-ban 2431 euró volt.

Hiányzásért levonás nem jár. Nincs 13. illetve 14. havi fizetés.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

A következő parlamenti tisztséget betöltő képviselőnek jár pótlék: bizottsági elnök és alelnök, frakcióvezető és helyettes, házelnök és alelnökei. A pótlékok (szorzók 1.11 és 2.82 között vannak).

Tisztség	Szorzó
albizottság alelnöke	0,11
bizottság alelnöke, frakcióvezető-helyettes (minden 15 frakciótag után 0,03-mal nő a szorzó)	0,22
bizottsági elnök, delegációvezető	0,44
frakcióvezető (minden 10 frakciótag után 0,03-mal nő a szorzó)	0,44
a Képviselőház alelnökei	0,98
a Képviselőház első alelnöke	1,09
Házelnök	1,82

Az utazási költségtérítés mértéke a választókerület és a főváros távolságának arányait követi, a képviselői alapfizetés 40 és 60 százaléka között mozog.

⁶ [Zakon 236/1995](#) Sb o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu

Az ülészek ideje alatt szállásköltség-támogatást is kaphatnak, illetve a Képviselőház rendelkezik saját lakásokkal, amiket a képviselők igénybe vehetnek.

Végkielégítés: a lejárt mandátumú képviselő annyi havi fizetést kap végkielégítésként, ahány évig képviselő volt. Az összeg maximum négy havi lehet.

3. Képviselői nyugdíj

Nincs külön képviselői nyugdíj.

4. Kezveleti járadék nincs.

DÁNIA

A dán parlament: Folketinget

Kamarák száma: egy

A parlament létszáma: 179 fő

1. Képviselői fizetés

A képviselői fizetéseket (tovább az illetménykiegészítést, költségtérítést és a parlamenti nyugdíjat) a választásokról szóló törvény⁷ 14,108 paragrafusa tartalmazza. A képviselői fizetés havi 7817 euró (58237 dán korona), amit egy évben 12-szer kapnak kézhez.

Hiányzásért akkor jár levonás, ha annak oka magánjellegű volt.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

Tisztségviselésért járó pótlékokat kizárólag a házelnök kap, beépítve a fizetésében, ami 17143 euró.

Utazási támogatást csak a nem fővárosi képviselő kap, és csak abban az esetben, ha a távolsági közlekedési eszköz használata nem megoldható. A tömeg- és távolsági közlekedést minden képviselő térítésmentesen használhatja.

A dán parlament a vidéki képviselők számára lakást biztosít vagy havi 1170 euró lakhatási támogatást nyújt.

Végkielégítés: amennyiben a képviselőnek lejárt a mandátuma vagy megbetegedett, akkor a végkielégítést fele annyi ideig kapja, mint amennyi ideig képviselő volt. Legalább 12 hónapig és legfeljebb 24 hónapig. Ha magántermészetű okok miatt veszíti el mandátumát, nem jár a végkielégítés. Ha máshonnan is kap fizetést, akkor csökkentett mértékű végkielégítés jár.

3. Képviselői nyugdíj

A parlamenti nyugdíj rendszere épp átalakítás alatt áll. Jelenleg az a szabály, hogy az a képviselő, aki legalább egy évet dolgozott képviselőként, a nyugdíj korhatár elérésekor (ez 60

⁷ Bekendtgørelse af lov om valg til Folketinget, [nr. 390 af 27. april 2016](#)

év) jogosult parlamenti nyugdíjra. A legmagasabb nyugdíj az a képviselői fizetés 57 százalék lehet, ez 20 évnyi képviselőség után adható.

4. Kegyeleti járadék

Az elhunyt képviselő özvegyének jár a képviselői nyugdíj.

EGYESÜLT KIRÁLYSÁG

A brit parlament: Parliament

Kamarák száma: egy

Alsóház: House of Commons – 650 fő

Felsőház: House of Lords – 803 fő

Alsóház

1. Képviselői fizetés

A képviselői fizetéseket a parlamenti törvény⁸ szabályozza. A havi összeg 7692 euró (évi 74962 font, havi 6246,83 angol font), 12-szer egy évben. Hiányzásért levonás nincs. A felsőház tagjai, a lordok nem kapnak juttatást.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

Parlamenti tisztség betöltéséért a ház alelnökei többletfizetést kapnak. Az állandó bizottsági elnökök pótléka évi 15025 font, a többi bizottsági elnök a tisztség időtartamának függvényében kap pótlékot.

Utazási költségtérítés jár a képviselőknek, de csak a másodosztályú (vasút) jegyárig illetve az repülőjegyek esetében csak a turista osztályú jegy áráig térít a hivatal.

A törvény a nem a fővárosban élő képviselő számára maximum évi 20610 fontnyi lakhatási támogatás tesz lehetővé.

Végkielégítés: nincs.

3. Képviselői nyugdíj

2015-ben lépett életbe a megreformált képviselői nyugdíjrendszer⁹ a brit Alsóházban. Ennek értelmében a képviselők fizetésük 11,09 százalékát automatikus a parlamenti nyugdíjalapba teszik. Nyugdíj leghamarabb 65 éves életkor után jár, és csak a már nem aktív képviselő számára. A képviselői nyugdíj mértéke az letöltött mandátumévekkel arányos.

⁸ The [Parliamentary Standards Act 2009](#)

⁹ <http://researchbriefings.parliament.uk/ResearchBriefing/Summary/SN06283#fullreport>

4. Kegyeleti járadék

Kegyeleti járadék nem, de az özvegyi nyugdíj része a parlamenti nyugdíjrendszernek. Az özvegy a képviselői nyugdíj három-nyolcadát kapja.

ÉSZTORSZÁG

Az észt parlament: Riigikogu

Kamarák száma: egy

A parlament létszáma: 101 fő

1. Képviselői fizetés

A parlamenti képviselő jogállásáról szóló 2007. évi törvény¹⁰ szabályozza a képviselői fizetéseket. A képviselői alapfizetés 3437 euró. Nincs 13. és 14. havi fizetés. Nincs fizetésmegvonás hiányzás esetén.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

A következő parlamenti tisztséget ellátók fizetése különbözik:

- házelnök: 5 288 euró
- alelnökök: 4 495 euró
- bizottsági elnökök és frakcióvezetők: 4 495 euró
- helyettesek: 3 966 euró

Számla bemutatása ellenében a képviselői tevékenységgel összefüggő utazási költségeket a fizetés 30 százalékáig megtérítik.

A lakhatási költségek a fizetés 20 százalékáig kerülnek megtérítésre, kizárólag számla ellenében, és csak nem fővárosi képviselők számára.

Végkielégítés: amennyiben egy évnél rövidebb ideig volt képviselő, akkor legfeljebb három havi végkielégítést kaphat a lejáró mandátumú képviselő. Ha egy évnél hosszabb ideig, akkor hat havi végkielégítés jár.

3. Képviselői nyugdíj

Parlamenti nyugdíj azon képviselőknek jár, akik elérték az öregségi nyugdíjkorhatárt, ami jelenleg 63 év. A ráta a következő:

- legalább három évnyi képviselőség után a fizetés 40 százaléka,
- legalább hat év után a fizetés 60 százaléka és
- legalább 9 év után a fizetés 74 százaléka képviselői nyugdíj.

A képviselői nyugdíjalap az állami költségvetés része, de nem a társadalombiztosítási alrendszeré.

¹⁰ Riigikogu liikme staatuse seadus Vastu võetud [RT I 2007. 44. 316](#)

4. Kegyeleti járadék

Amennyiben az elhunyt képviselő jogosult volt képviselői nyugdíjra, a hozzátartozó özvegyi nyugdíjat kap. A nyugdíj összege nem lehet nagyobb a képviselő fizetésének 30 százalékánál.

FINNORSZÁG

A finn parlament: Eduskunta / Riksdagen

Kamarák száma: egy

A parlament létszáma: 200 fő

1. Képviselői fizetés

A képviselői fizetésekről szóló törvény¹¹ és a képviselők nyugdíjáról és illetménykiegészítéséről szóló törvény¹² alapján a képviselő alapfizetése 6407 euró, 12 évet meghaladó mandátum pedig 6887 euró. Amennyiben a képviselő rendszeresen hiányzik az ülésekről, akkor a házelnöki tanács javaslatára megvonhatják a teljes fizetését vagy annak egy részét arra az időtartamra, amikor hiányzott. Erre azonban eddig még soha nem volt példa.

A házelnök fizetése 11792 euró, az alelnököké pedig 9830 euró.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

A bizottsági elnökök 720 euró illetménykiegészítést kapnak, főbizottság elnökei 1188 eurót. A bizottsági alelnök illetménykiegészítése 475 euró. A frakcióvezető illetménykiegészítése 1188 euró, ha a frakció létszáma 15 főnél magasabb. Ha 3-15 fős, akkor 720 euró jár, annál alacsonyabb létszámú frakció vezetőjének pedig nem jár.

A tömeg- és távolsági közlekedés egész Finnország területén térítésmentes a képviselők számára. A fővárosban a taxiért sem kell fizetniük, amennyiben utazásuk a munkájukkal összefügg.

Lakhatási támogatásként minden képviselőnek 990 és 1810 euró közötti összeg jár attól függően, hogy milyen messze lakik a fővárostól.

Végkielégítés: a mandátum lejártakor nem jár végkielégítés, a képviselő – kérésére – úgynevezett segélyt kaphat. Csak olyan képviselő kérvényezheti, aki még nem töltötte be az 59. életévét, és legfeljebb három évig kaphatja. Az összeg nagysága elsősorban a képviselői évek számától függ, a fizetésének a 28 és 60 százaléka között lehet.

3. Képviselői nyugdíj

Képviselői nyugdíjat a 65. életévüket betöltött volt képviselők kaphatnak. A nyugdíj legmagasabb összege a képviselői fizetés 60 százaléka lehet, ehhez legalább 15 év szolgálati idő szükséges.

¹¹ The Act on MPs salaries 30.4.1947/328

¹²The Act on MPs pension and adjustment allowance 4.7.1967/329

4. Kegyeleti járadék

Az elhunyt özvegye és 18 év alatti gyermeke bizonyos feltételekkel kaphat özvegyi illetve árvaellátást.

FRANCIAORSZÁG

A francia parlament: Parlement

Kamarák száma: kettő

Alsóház: Assemblée nationale – 577 fő

Felsőház: Sénat – 348 fő

Alsóház

1. Képviselői fizetés

A képviselői fizetéseket a képviselők jogállásáról szóló rendeletben¹³ szabályozzák.

A képviselői alapfizetés 5514,68 euró. Jár továbbá hozzá (mint minden köztisztviselőnek) 3 százalék lakhatási pótlék, és 25 százalék kiegészítő pótlék. Összesen tehát 7100,15 euró a bruttó jövedelme, de adózni csak az alapfizetés és a lakhatási pótlék után kell.

Igazolatlan hiányzásért levonás jár a díjazásból, arányosan a mulasztott napok számával, azaz, aki egy ülésnapján a szavazások kevesebb, mint kétharmadán van jelen, az erre az időre járó díjazása egyharmadától esik el; amennyiben kevesebb, mint a szavazások felén jelenik meg, a bírság a duplájára emelkedik.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

A fenti pótlékokon kívül, ami minden képviselőnek jár, csak a házelnök, az alelnökök, a questorok és a bizottsági elnökök kapnak parlamenti tisztségért járó pótlékot.

A parlamenti képviselők vasúti igazolványt kapnak, mellyel Franciaország területén ingyenesen és első osztályon használhatják a vasutat, beleértve a hálókocsit is. A fővárosban történő közlekedéshez a Hivatal tizenkét személyautót biztosít, amelyet a képviselők tevékenységük elvégzéséhez igénybe vehetnek. Igényelhetnek továbbá ingyenes bérletet a párizsi tömegközlekedés használatához. A belföldi légi közlekedéshez szintén kapnak támogatást (évi 80 utat a főváros és a választókerület között a Hivatal térít).

Szolgálati lakás csak a házelnöknek és három questornak jár.

Végkielégítés a mandátum lejáta után nincs.

3. Képviselői nyugdíj

¹³ Ordonnance [n° 58-1210](#) du 13 décembre 1958 portant loi organique relative a l'indemnité des membres du Parlement

Képviselői nyugdíjat a 62. életévét betöltött képviselő kaphat. Ennek feltétele, hogy képviselőisége idején a képviselői nyugdíjalapba rendszeres befizetései voltak. Ez egy kötelező minimum befizetése (az első tíz évben havi 700,5 euró) és egy opcionális kiegészítő hozzájárulásból (havi 395,62 euró) áll.

4. Kegyeleti járadék

Az elhunyt képviselő után a hozzátartozó csak akkor kap juttatást a Nemzetgyűléstől, ha a képviselő a mandátuma lejáratá után tovább már nem dolgozott. Ha nyugdíjas volt, háromhavi nyugdíját kapják meg a hozzátartozók, igaz ez a juttatási forma nem csak a képviselőknek jár.

GÖRÖGORSZÁG

A görög parlament: Vouli Ton Ellinon

Kamarák száma: egy

A parlament létszáma: 300 fő

1. Képviselői fizetés

A képviselői fizetéseket az alkotmány szerint a legfelsőbb bíró fizetéséhez mérik, azzal azonos. Legutóbb egy parlamenti rendelet 2016 január elseji hatállyal újabb 10 százalékkal csökkentette.

Öt napnál több igazolatlan hiányzás esetén a képviselők fizetését csökkentik annyival, ahány napot hiányzott.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

Bizottsági tagságért pótlék jár.

A következő költségeket téríti a Hivatal:

- postai költségek (havi 1000 levélig),
- irodai költségek,
- utazási költségek annak függvényében, hogy a választókerület milyen messze van a fővárostól,
- vidéki képviselő számára évi 52 retúr belföldi repülőjegy,
- autólízing a fővárosban (középkategóriás),
- ülésnapokon napidíj.

Vidéki képviselők számára lakhatási támogatás (lakbér vagy hotel).

3. Képviselői nyugdíj nincs.

4. Kegyeleti járadék nincs.

HOLLANDIA

A holland parlament: Staten-Generaal

Kamarák száma: kettő

Alsóház: Tweede Kamer der Staten-Generaal – 150 fő

Felsőház: Eerste Kamer der Staten-Generaal – 75 fő

Alsóház

1. Képviselői fizetés

A képviselők illetményéről szóló törvény¹⁴ szerint a képviselői fizetés 7705,27 euró.

Évente egyszer a többi köztisztviselőhöz hasonlóan év végi bónuszt kapnak.

Hiányzásért nincs fizetésmegvonás.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

Parlamenti tisztségért járó pótlékot kap a házelnök (35 százalék), az alelnökök, és a frakcióvezetők (11.5 százalék).

Utazási költségtérítésként évi 4900 eurót kapnak, továbbá tömegközlekedésre és ingázáshoz első osztályú vasúti közlekedésre szóló ingyenes bérletet. Lakhatási támogatást a választókerület fővárostól való távolságának arányában kapnak.

Végkielégítés: a képviselőknek mandátumuk lejárta után, amíg nem találnak új munkát, úgy nevezett végkielégítési járadék jár, legfeljebb három év két hónapig. Az első évben a fizetésének a 80 százaléka, aztán a 70 százaléka. Az a képviselő, aki három hónapnál rövidebb ideig volt képviselő, fizetésének a felét kapja és csak hat hónapig. Továbbá az a képviselő, aki a mandátuma lejáratakor 58 évnél idősebb, ezt a végkielégítési járadékot 65 éves koráig kaphatja. Amennyiben új munkahelyet talál a volt képviselő, akkor a végkielégítési járadék összege csökken az új fizetés összegével.

3. Képviselői nyugdíj

Van képviselői nyugdíj.

4. Kegyeleti járadék

Aktív képviselő halála esetén a hozzátartozó egyszeri juttatásként három havi képviselői fizetésnek megfelelő összeget kap.

¹⁴ [Wet](#) schadeloosstelling leden Tweede Kamer

HORVÁTORSZÁG

A horvát parlament: Hrvatski Sabor

Kamarák száma: egy

A parlament létszáma: 151 fő

1. Képviselői fizetés

A parlamenti képviselők fizetését számos jogszabály határozza meg. Hárszabály¹⁵, alkotmánybírószági döntések, köztisztviselőkről szóló törvény. A képviselői fizetés a kormány által megállapított alapfizetés 5,27-szerese, azaz 20500 horvát kuna (2520 euró), mely összeg minden aktív év után 0,5 százalékkal nő, legfeljebb 20 százalékgig.

Hiányzásért nem jár fizetémegvonás.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

Parlamenti tisztséget viselő képviselők számára a következők a szorzók:

- házelnök: 7,86
- alelnökök: 7,14
- bizottsági elnökök: 6,42
- bizottsági alelnökök: 5,70

Havi 2500 kuna utazási költségtérítést kaphatnak azok a vidéki képviselők, akik személyautót vesznek igénybe a fővárosba való eljutásra parlamenti ülés napján, és 100 kilométernél nem messzebről érkeznek.

A vidéki képviselők a parlamenti ülésnapokon lakást bérelhetnek, illetve szállodában szállhatnak meg. Erre havi 2500 kuna térítést vehetnek fel. Dologi kiadásokra számla ellenében havi 500 kunát térít a hivatal. A nyári szünet ideje alatt utazási és szállás költségtérítés nem jár.

Végkielégítés: a volt képviselő a mandátum lejárta után, amennyiben nem lett nyugdíjas illetve nem helyezkedett el, hat hónapig kaphatja a teljes fizetését és további hat hónapig a fizetése felét.

3. Képviselői nyugdíj

2012-ben megszüntették a képviselői nyugdíjat, azóta a képviselők is a társadalombiztosítástól kapják járandóságukat.

4. Kegyeleti járadék nincs

¹⁵ Poslovník Hrvatskoga sabora ([NN br. 81/13](#))

ÍRORSZÁG

Az ír parlament: Oireachtas

Kamarák száma: kettő

Alsóház: Dáil Éireann – 158 fő

Felsőház: Seanad Éireann / Senate – 60 (jelenleg 49) fő

Alsóház

1. Képviselői fizetés

A képviselők illetményét a parlamenti, minisztériumi és bírósági tisztviselőkről szóló törvény¹⁶, a minisztériumi és parlamenti tisztségviselőkről szóló törvény¹⁷ állapítja meg.

A képviselők éves fizetése 87258 euró, a szenátoroké 65000 euró. Parlamenti tisztségért további illetménykiegészítés jár (évi 5000 és 9000 euró közötti összegben).

A képviselőknek évente legalább 120 napot a parlamentben kell tölteniük, pótlékaik így vannak kikalkulálva. Ha kevesebbet időt töltenek, akkor fizetésmegvonás jár.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

A képviselők választókerületi pótlékot kapnak, amely egyszeri juttatás, 8000 euró nagyságban, és választókerületi iroda alapítására és fenntartására fordítható.

18 havonta 750 euró összegű telefon támogatást is kapnak, amit készülék vásárlására, illetve az előfizetés költségeire fordíthatják.

Utazási és lakhatási pótlék a lakóhely (választókerület) és a főváros közötti távolság függvényében jár a képviselőknek évi 6300 és 31731 euró közötti összegben. A szenátoroknak kevesebb jár, mert ők nem képviselnek választókerületet.

A Public Representation Allowance minden képviselőnek jár, évi 20350 euró összegben. Ez az összeg hivatott fedezni a képviselő választókerületi munkájának költségeit.

Végkielégítés: a mandátum lejárta után a nem újraválasztott képviselőnek kéthavi végkielégítés jár, adómentesen, melybe beleszámítják a képviselői fizetést és az összes pótlékot. Az egyetlen feltétel, hogy előtte legalább hat hónapi képviselőként dolgozzon. Azon képviselők, akik legalább három évig szolgáltak, mandátumuk lejárta után legfeljebb 12 hónapig havi járadékot kapnak, melynek összege függ a szolgálati évek számától.

¹⁶ Oireachtas (Allowances To Members) and Ministerial, Parliamentary, Judicial and Court Offices (Amendment) Act, [1998, No 5](#)

¹⁷ Oireachtas (Ministerial and Parliamentary Offices) (amendment) Act [2014, No 6](#)

3. Képviselői nyugdíj

A képviselői nyugdíj feltétele legalább két szolgálati év és az 50 éves kor elérése. A nyugdíj mértéke az éves fizetés 1/40-ed része, szorozva a mandátumévek számával. legfeljebb 20 évet számítanak be, vagyis a legmagasabb nyugdíj sem érheti el a járulékkal kiegészített képviselői fizetés felét. A nyugdíj adóköteles jövedelem.

A nyugdíjba vonuláskor egy összegű támogatás is jár, mely összeg a kikalkulált éves nyugdíj háromszorosa. Ez az összeg adómentes.

4. Kegyeleti járadék

Az elhunyt volt vagy aktív képviselő özvegyének a képviselői nyugdíj tovább folyósítható, csökkentett összegben. Az árván maradt gyermek legfeljebb 22 éves koráig kaphat képviselői árvaellátást, ha a felsőoktatásban tanul (egyébként 16 éves koráig)

LENGYELORSZÁG

A lengyel parlament: Zgromadzenie Narodowe

Kamarák száma: kettő

Alsóház: Sejm – 460 fő

Felsőház: Senat – 100 fő

Mindkét ház

1. Képviselői fizetés

A képviselők és szenátorok javadalmazását a képviselői mandátumról szóló 1996. évi törvény¹⁸ szabályozza, továbbá a Szenátus házszabálya és a Szenátus elnökségének határozatai. Ezek alapján a szenátor javadalmazása megegyezik az államtitkár-helyettesével, ami 9892,3 zloty (2250 euró).

Plenáris illetve bizottsági ülésről való igazolatlan hiányzás esetén a Szenátus/Szejm elnöke elrendelheti a szenátor/képviselő fizetésének arányos csökkentését.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

A Szejm házelnökének fizetése 14484,98 zloty, ami 3295 eurónak felel meg. az alelnök fizetése 2930 euró.

Parlamentari tisztségviselésért mindkét házban a következő pótlékok járnak:

- bizottsági elnök: 20 százalék;
- bizottsági alelnök: 15 százalék;
- albizottság elnöke: 10 százalék;
- a törvényhozási, az emberi jogi és a házbizottság tagjai: 10 százalék.

¹⁸ A képviselők és szenátorok jogállásáról szóló 1996. május 9-i törvény ([angol szöveg](#))

A szenátorok és képviselők ingyenesen vehetik igénybe a tömegközlekedési eszközöket, továbbá a belföldi vasút ér repülőjáratokat.

A képviselők általános költségtérítésként fizetésük 25 százalékát megkapják, adómentesen.

Azon szenátorok és képviselők, akik nem rendelkeznek állandó lakcímmel a fővárosban, illetve nincs fővárosi ingatlanjuk, igénybe vehetik a parlament szállodáját vagy lakást bérelhet.

Végkielégítés: nincs.

3. Képviselői nyugdíj: nincs.

4. Kegyeleti járadék

Parlamenti járadék nincs, de a Munka törvénykönyve szerint minden elhunyt dolgozó hozzátartozójának jár egy havi fizetésnek megfelelő összeg, ha az elhunyt 10 évnél rövidebb ideig szolgált,

- három havi, ha 10 évnél tovább,
- és hat havi, ha 15 évnél tovább szolgált.

LETTORSZÁG

A lett parlament: Saeima

Kamarák száma: egy

A parlament létszáma: 100 fő

1. Képviselői fizetés

A parlamenti képviselők fizetését és költségtérítését az állami és önkormányzati tisztviselők és alkalmazottak javadalmazásáról szóló törvény¹⁹ és a Hárszabály rögzíti. A költségtérítés mértéke a választókerület és a főváros távolságától függ, az átlagos havi fizetés 0,15-1-szerese.

Az ülésről való hiányzásért a fizetés 20 százalékának levonása jár, ülésnaponként. A büntetések levonása után a fizetés nem lehet kevesebb, mint a minimálbér.

2. Járadékok, pótlékok, végkielégítés

Utazási és szállásköltség térítés is jár a képviselői fizetés mellé.

¹⁹ The Law on Remuneration of Officials and Employees of State and Local Government Authorities, 2009

LITVÁNIA

A litván parlament: Seimas

Kamarák száma: egy

A parlament létszáma: 141 fő

1. Képviselői fizetés

A képviselői fizetéseket a politikusok és állami tisztviselők javadalmazásáról szóló törvény²⁰ állapítja meg. E szerint a képviselő alapilletménye 2532 euró, amely összeg minden harmadik szolgálati év után három százalékkal emelkedik (legfeljebb 30 százalékgig).

Szavazással egybekötött plenáris ülésről történő igazolatlan hiányzásért akár képviselői fizetés egyharmada is levonható, ha a képviselő a szavazások több mint a feléről hiányzott.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

Az illetményalap 130,5 euró, és a különböző tisztséget betöltő képviselőket más-más szorzók illetik:

Tisztség	Szorzó	Illetmény (euro)
házelnök	25,8	3 366,90
első alelnök	23,2	3 027,60
további alelnökök, az ellenzék vezérs	22,4	2 923,20
bizottsági elnökök	21,7	2 831,85
bizottsági alelnökök	20,5	2 675,25
albizottságok elnökei	20,2	2 636,10
frakcióvezetők (a frakció létszám függvényében)	19,6 – 21,9	2 557,80 – 2 857,95
képviselők	19,4	2 531,70

A képviselők utazási és postai költségeinek térítésére általános költségtérítést kapnak, havi 757 euró összegben.

A vidéki képviselők az ülészak alatt igénybe vehetik a litván parlament szállodáját.

Végkielégítés: a mandátumát veszítő képviselő annyi hónapnyi végkielégítést kap, ahány évig képviselő volt, legalább kettő és legfeljebb hat havit.

3. Képviselői nyugdíj nincs

²⁰ Lietuvos respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymas, 2000 m. rugpjūčio 29 d. [Nr. VIII-1904](#)

4. Kegyeleti járadék

Aktív képviselő halála esetén a végkielégítés összegét a hozzátartozó kapja.

NÉMETORSZÁG

A német parlament: Parlament

Kamarák száma: kettő

Alsóház: Deutscher Bundestag – 631 fő

Felsőház: Bundesrat – 69 fő

Alsóház

1. Képviselői fizetés

A Bundestag képviselőinek fizetése a Képviselőkről szóló törvényben²¹ van szabályozva, összességében bruttó 9082 euró, 2016. július elsejétől az összeg 9327,21 euró lesz.

Hiányzás esetén az általános költségtérítés összegéből vannak le, alkalmakként 100 illetve 200 eurót. Plenáris ülés napján, szavazáskor igazolt hiányzás esetén is vannak le, 20 eurót.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

A házelnök a képviselői illetmény dupláját kapja (azaz 100 százalék pótlékot), a helyettesei 50 százalék pótlékot, a bizottsági elnökök pedig 15 százalék pótlékot kapnak. A házelnök kap továbbá havi 1023 euró illetménykiegészítést, az elnökhelyettesek pedig havi 307 eurót.

A képviselők általános költségtérítést kapnak (általányt), ami havonta és nettó 4305 euró. Minden költségét ebből kell fedeznie, úgymint iroda fenntartás, lakásbérlés, utazás a fővárosba (hivatalos utakat és a külföldi hivatalos utakat a hivatal fizeti).

Végkielégítés: feltétele legalább egy évnyi képviselői munka. Az összeg a képviselői évek számától függ. Ahány évig volt képviselő, annyi havi egyösszegű kifizetés jár. Maximum 18 havi.

3. Képviselői nyugdíj

A képviselő képviselői nyugdíjra jogosult, ha legalább egy évig volt képviselő és betöltötte a 67. életévét. A nyugdíj mértéke függ a képviselői mandátumévek számától. Minden aktív év után a fizetésének 2.5 százalékát kapja, legfeljebb 67.5 százalékot (ez 27 évnek felel meg).

4. Kegyeleti járulék

Az elhunyt képviselő illetve volt képviselő özvegye a képviselői fizetés 55 százalékát kapja. Árvellátásként a hátramaradt gyermek kapja 18 éves koráig, a képviselői fizetés 20 illetve 12 százalékát.

²¹ Der Abgeordnetengesetz ([AbbG](#))

Felsőház

1. Képviselői fizetés

A Bundesrat tagjai tartományi miniszterekből állnak, így felsőházi tagságukért fizetést nem kapnak. A Bundesrat tagjai költségeinek térítéséről szóló irányelv (1995. szeptember 22) költségtérítést állapít meg. A Bundesrat ülésnapjain a tagok útiköltsége térítésre kerül, továbbá 60 euró nagyságban költségtérítésben részesülnek.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

Egyedül a Bundesrat elnöke kap fizetesként havi 1023 eurót.

Azon tagok, akik vonattal közlekednek a Bundesrat üléseinek napján, éves, ingyenes vasúti bérletet kapnak.

Végkielégítés nincs.

3. Képviselői nyugdíj nincs.

4. Kegyeleti járulék nincs.

OLASZORSZÁG

Az olasz parlament: Il Parlamento

Kamarák száma: kettő

Alsóház: Camera dei Deputati – 630 fő

Felsőház: Senato della Repubblica – 322 fő

Felsőház

1. Képviselői fizetés

A szenátorok fizetését az 1965. évi 1261. számú (október 3.) törvény állapítja meg, amely szerint az nem érheti el a legfelsőbb bíróság elnökének fizetését. 2015-ben a bruttó szenátori fizetés 10385,31 euró volt.

Igazolatlan hiányzásért, főleg, ha szavazásról hiányzott a szenátor, komoly szankciók járnak.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

Utazási költségtérítésként havi 1650 euró jár, továbbá belföldön térítésmentesen utazhatnak (közút-autópályadíj, vasút, belföldi repülőjáratok és vízen).

Általános költség térítést is kapnak, amiből a szállást és az választókerületi munkával járó költségeket fedezni tudják.

Végkielégítés: egyösszegű: a mandátum lejártá után a képviselői havi fizetés 80 százaléka szorozva a képviselőséggel töltött évek számával.

3. Képviselői nyugdíj nincs.

4. Kegyeleti járulék: nincs adat.

PORTUGÁLIA

A portugál parlament: Assembleia da Republica

Kamarák száma: egy

A parlament létszáma: 230 fő

1. Képviselői fizetés

A képviselők fizetését a politikai tisztséget viselők javadalmazásáról szóló 4/1985-ös törvény állapítja meg, mely legutóbb 2014-ben volt módosítva. E szerint a képviselők alapilletménye 3492,45 euró, mely illetményt egy évben 14-szer kap kézhez (júniusban illetve novemberben a 13. és 14. fizetést). Hiányzásért levonás jár.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

Parlamenti tisztség viseléséért a következő pótlékok járnak:

Tisztség	Alapfizetés (euró)	Pótlék és költségtérítés (euró)
házelnök	5 567,09	2 275,27
alelnökök	3 479,43	888,78
bizottsági elnökök	3 479,43	533,27
frakcióvezetők	3 479,43	533,27

A fővárostól távol élő képviselők plenáris ülésnaponként 69,19 euró költségtérítést kapnak, a többiek 23,05 eurót. A választókerületi munka támogatásaként a választókerület távolságának függvényében jár a képviselőknek kilométerpénz.

Lakhatási hozzájárulás csak a házelnöknek jár.

Végkielégítés: nincs.

3. Képviselői nyugdíj

Nincs, a képviselők az általános társadalombiztosítási rendszer részesei

4. Kegyeleti járadék: nincs.

ROMÁNIA

A román parlament: Parlamentul României

Kamarák száma: kettő

Alsóház: Camera Deputatilor – 412 fő

Felsőház: Senatul – 176 fő

Mindkét ház

1. Képviselői fizetés

A képviselők és szenátorok jogállásáról szóló 2006. évi 96. számú törvény állapítja meg a képviselői fizetéseket. A képviselők nettó illetménye 5401 román lej, ami 1150 eurót jelent. Igazolatlan hiányzásért az illetmény bruttó egy százaléka vonható le, naponként.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

A nem fővárosi képviselők és szenátorok bruttó fizetésük 2 százalékát kapják napidíjként azokon a napokon, amikor ülés van. Ezen kívül fővárosi szállásuk költségeit is állja a Hivatal.

A román vasúti közlekedést térítésmentesen használhatják. A választókerületük és a főváros között a légi közlekedés is ingyenes a számukra.

Általános költségtérítést kapnak a parlamenti munkájuk ellátása során felmerült költségek fedezésére.

A parlamenti tisztségviselők illetménykiegészítést kapnak.

Végkielégítés: nincs.

3. Képviselői nyugdíj

Parlamenti nyugdíjat azon képviselők/szenátorok kapnak, akik mandátumuk lejártáig eléri a nyugdíjkorhatárt. A nyugdíjat ekkor a mandátumuk lejártáig kapják. Feltétel, hogy előtte legalább egy teljes mandátumot (ciklust) képviselőként/szenátorként dolgozzanak.

4. Kegyeleti járadék: nincs.

SPANYOLORSZÁG

A spanyol parlament: Las Cortes Generales

Kamarák száma: kettő

Alsóház: Congreso de los Diputados – 350 fő

Felsőház: Senado – 266 fő

Alsóház

1. Képviselői fizetés

A Képviselőház Hárszabálya rendelkezik a képviselők illetményéről és költségtérítéséről. Az összeg 2813,87 euró, mely összeget évente 14-szer kapnak kézhez.

A hárszabály rendelkezései szerint a képviselőnek kötelessége a plenáris ülésen való részvétel. Amennyiben igazolatlanul hiányzik, akkor a Hársbizottság döntésének következtében fizetésének arányos része megvonásra kerül.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

Parlamenti tisztség viseléséért jár pótlék.

A közlekedéssel kapcsolatos költségeket a Hivatal egyenesen a közlekedési vállalatoknak téríti (jegy, bérlet, parkolás). Amennyiben a képviselő saját autóját használja, úgy 0,26 euró per kilométer benzinpénzt kap és az autópálya matrica térítését. Az autóval nem rendelkező képviselők évente 3000 euróig taxiszámlát számolhatnak el Madrid területén.

A vidéki képviselőknek havi 1823,86 euró, a fővárosiaknak 870,56 euró általános költségtérítés jár.

Végkielégítés: A végkielégítés feltétele, hogy a képviselő legalább hat hónapig gyakorolja mandátumát. Annyi havi fizetését kapja meg a képviselő végkielégítésként, ahány évig képviselő volt. Legfeljebb 24 havit kaphat.

3. Képviselői nyugdíj: nincs.

4. Kegyeleti járadék: nincs.

SVÉDORSZÁG

A svéd parlament: Riksdagen

Kamarák száma: egy

A parlament létszáma: 349 fő

1. Képviselői fizetés

A parlamenti törvény, a hárszabály és a képviselők javadalmazásáról szóló törvények állapítják meg a képviselői fizetéseket. A havi fizetés 62400 svéd korona, ami 6350 eurónak felel meg.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

- a házelnök fizetése 160000 svéd korona,
- az alelnökök illetménykiegészítése 30 százalék
- a bizottsági elnököké 20 százalék
- a bizottsági alelnököké 15 százalék.

A választókerület (illetve a fővárosi otthon) és a parlament között megtett utazás hivatalos útnak számít, így azt a Hivatal téríti, számla ellenében. Tömegközlekedéshez bérletet kaphat az, aki igényli.

Hivatalos belföldi úton szállásként a képviselő napi 370 svéd koronát kaphat, melyből 220 korona adómentes.

A vidéki képviselők lakhatási támogatásként maximum 8600 koronát kaphatnak, illetve térítésmentesen szállhatnak meg a parlament szállodájában.

Végkielégítés: 2014-ben új végkielégítési rendszert vezettek be. E szerint a mandátumát veszítő képviselőnek végkielégítési járadék jár, legfeljebb két évig, a fizetésének a 85 százaléka és csak akkor, ha előtte legalább egy évig képviselő volt. A járadék futamideje a képviselőséggel töltött évek számától függ. Amennyiben más jövedelme is van, akkor a járadék összege alacsonyabb. Azon képviselők számára, aki több mint 8 évig voltak képviselők egy újabb évvel meghosszabbítható a járadék futamideje, az összeg ekkor legfeljebb 45 százalék

3. Képviselői nyugdíj

Képviselői nyugdíj minden volt képviselőnek jár, az általános nyugdíja mellé. A képviselői nyugdíj nagysága a szolgálati évek számától függ.

4. Kegyeleti járadék

Aktív képviselő halála esetén a hozzátartozók egyszeri összeget kapnak, minél fiatalabb volt a képviselő, annál többet. Volt képviselő halála esetén a hozzátartozók járadékot kapnak, az özvegy legfeljebb hat évig, a 20 év alatti gyermek pedig 20. életévéig.

SZLOVÁKIA

A szlovák parlament: Narodna rada Slovenskeje republike

Kamarák száma: egy

A parlament létszáma: 150 fő

1. Képviselői fizetés

A képviselők fizetését a közhatalom választott képviselőinek fizetéséről szóló 1993. évi 120. törvény állapítja meg. A képviselői fizetés a mindenkori átlagfizetés (2015-ben 883 euró) háromszorosa, azaz 2679 euró. Amennyiben egy hónapban legalább két nap igazolatlanul hiányzik, teljes jövedelmének (fizetés, járulék, költségtérítése) fele megvonásra kerül. Ha négy napnál többet hiányzik megfelelő indok nélkül, akkor a teljes havi jövedelme kerül megvonásra.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

Parlamenti tisztségért járó pótlékok:

- házelnök: 18,8 százalék
- alelnökök: 12,5 százalék
- bizottsági elnökök: 6,3 százalék
- bizottsági alelnökök: 3,1 százalék

A képviselők általános költségtérítést kapnak, lakóhelyük és a főváros távolságának függvényében. A fővárosi képviselők az átlagfizetés (azaz 883 euró) 1,8-szeresét, a vidéki képviselők a 2,1-szeresét kapják, azaz 1589 illetve 1942 eurót. Ez az összeg nem adóköteles.

A vasúti közlekedés a képviselők számára térítésmentesen vehető igénybe.

A vidéki képviselők lakhatási támogatás címén igénybe vehetik a Szlovák Nemzeti Tanács szállóépületeit.

Végkielégítés: a mandátum lejártá után a képviselő, ha legalább öt hónapig aktív volt, két havi fizetést kap. Ha öt évnél tovább volt aktív, akkor három hónapig kaphatja fizetését.

3. Képviselői nyugdíj: nincs.

4. Kegyeleti járadék: nincs.

SZLOVÉNIA

A szlovén parlament: Slovenski parlament

Kamarák száma: kettő

Alsóház: Drzavni Zbor – 90 fő

Felsőház: Drzavni Svet – 40 fő

Mindkét ház

1. Képviselői fizetés

Az **alsóház** képviselőinek fizetését a képviselőkről szóló törvény és a köztisztviselőkről szóló törvény állapítja meg. Ez alapján a képviselő az 55.-65. fizetési osztályba tartozik, parlamenti tisztségétől függően. Azaz 3537 és 5156 euró között lehet az illetménye.

Igazolatlan hiányzás esetén a képviselő arra a napra sem fizetését, sem egyéb juttatásait nem kaphatja meg.

A **felsőház** képviselőinek fizetését a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény állapítja meg. A képviselők a Drzavni Svet ülésein való részvétel függvényében kapnak fizetést, ez nem lehet magasabb, mint 1655,11 euró.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

Alsóház: A képviselő állandó lakhelye és a parlament közötti távolság függvényében minden képviselő általános költségtérítést kap, minek összege 500 és 800 euró között van. Ezt a választókerületi munkájával összefüggésben használhatja fel. Kapnak továbbá közlekedési költségtérítést, ülésnapokon étkezési hozzájárulást, távolsági pótlékot, képzési hozzájárulást.

Parlamenti tisztségviselők fizetési osztályai (lásd 1-es pont):

- házelnök: 65
- alelnökök és nagy létszámú frakciók vezetői: 62

- kis létszámú frakciók vezetői és bizottsági elnökök: 60
- frakcióvezető-helyettesek: 57
- bizottsági alelnökök: 56

Az a képviselő, aki szolgálati lakást igényel, nem kaphat utazási költségtérítést. De kaphat távolsági pótlékot, ami a családjától távol dolgozó képviselőt illet meg. A szolgálati lakás rezsiköltségét a képviselőnek kell állnia.

Felsőház: a tisztségviselőknek jár illetménykiegészítés. Ülésnapokon és hivatali utakon utazási költségtérítést kapnak. Választókerületi jutalék és lakhatási támogatás nincs.

Végkielégítés: Alsóház: amennyiben a lejáró mandátumú képviselő nem érte el a nyugdíjkorhatárt és nem ment vissza az állásába, legfeljebb hat hónapig kaphatja fizetése 80 százalékát. Ha tisztséget is viselt, akkor három havi további illetmény jár neki. Felsőház: nincs.

3. Képviselői nyugdíj: nincs.

4. Kegyeleti járadék: nincs.

ORSZÁGTANULMÁNYOK – EU TAGJELÖLT ÁLLAMOK

ALBÁNIA

Az albán parlament: Kuvendi i Shqipërisë

Kamarák száma: egy

A parlament létszáma: 140 fő

1. Képviselői fizetés

A képviselők jogállásáról szóló 8550. számú törvény (1999. november 18.) határozza meg a képviselői fizetéseket, 162420 lek-ben, ami 1160 eurónak felel meg.

Igazolatlan hiányzásért arányosítva levonják a képviselő fizetéséből az aznapra eső összeget.

Végkielégítés: három havi összeg jár.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

Utazási költségtérítés a távolságtól függően 250-350 euró jár. Vidéki képviselők 300 euró költségtérítést kapnak lakhatási támogatásként.

3. Képviselői nyugdíj

Speciális állami nyugdíj jár a nyugdíjba vonuló képviselőnek. A nyugdíj összege nem lehet magasabb az alapnyugdíj kétszeresénél. Az alapnyugdíj két év képviselői szolgálat után a fizetés 25 százaléka, és minden két év után öt százalékkal növekszik az összeg.

4. Kegyeleti járadék

A hozzátartozó a képviselői nyugdíj 50 százalékát kapja, az árván maradt gyermek 25 éves koráig a képviselői nyugdíj 25 százalékát.

MACEDÓNIA VOLT JUGOSZLÁV KÖZTÁRSASÁG

A macedón parlament: Sобрание

Kamarák száma: egy

A parlament létszáma: 123 fő

1. Képviselői fizetés

A képviselői fizetéseket a képviselőkről szóló törvény²² állapítja meg. A képviselői fizetéseket a macedón átlagfizetés alapján mérik, a szorzó 3,5 és 4 közé esik. 2016 márciusában az

²² Law on the Members of Sобрание (Official gazette No. 84/2005; 161/2008; 51/2011 and 109/2014; Constitutional Court Decision No. 191/2005).

átlagfizetés 22053 MKD volt, ez 358.5 eurónak felel meg. A képviselői fizetés tehát ennek megfelelően 1255 és 1434 euró közé esik.

Az ülésen való részvétel előzetesen bejelentett bojkottjáért fizettségvonás jár, ez a fizetés egyharmadát érinti. Igazolatlan hiányzás esetén, ha egymást követő három alkalommal hiányzik, akkor 5 százalékkal csökken a fizetése.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

Parlamenti tisztség viseléséért eltérítés jár, ez van realizálva a 3,5 és 4 közé szorzó nagyságával.

Saját személygépkocsi használat esetén a benzinköltség 30 százalékát a hivatal fizeti.

Lakhatási támogatásként egy lakás bérlésének költségeit állja a hivatal.

Végkielégítés: a mandátum lejárta után a volt képviselő még egy teljes évig kaphatja a képviselői fizetését.

3. Képviselői nyugdíj: nincs.

4. Kegyeleti járulék

A képviselő halála után a hozzátartozókat kéthavi kegyeleti összeg illeti meg.

MONTENEGRÓ

A montenegrói parlament: Skupstina

Kamarák száma: egy

A parlament létszáma: 81 fő

1. Képviselői fizetés

Az állami alkalmazottak fizetéséről szóló törvény²³ határozza meg a képviselői fizetéseket. Ez alapján az összes parlamenti tisztséggel bíró illetve a nélküli képviselő egy-egy kategóriába van osztva, és e szerint kap fizetést. A fizetés négy részből tevődik össze: alapfizetés, külön rész, pótlék és változó rész. Az egyes összetevők arányai szerint négy csoportot alakítottak ki. Az illetmény alap 90 euró.

A képviselők a "B" csoportba tartoznak, szorzójuk 26. A Házelnök az „A” csoportba tartozik, szorzója 30, az alelnökök szintén az „A” csoportba tartoznak, szorzójuk 27.

Hiányzásért nem jár levonás.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

Az illetmények és pótlékok a fizetésbe vannak kalkulálva, azaz

- alapfizetés: 90 euró szorozva a megfelelő szorzóval

²³ Law on salaries of employed in the public sector ("Official Gazette of Montenegro" no. 016/16).

- külön rész: étkezési és nyaralási hozzájárulás, általában az alapfizetés 70 százaléka
- pótlék: parlamenti tisztségért járó kiegészítés
- változó rész: különleges teljesítményért jár illetve a szolgálati évek függvénye.

A fővárostól több mint 50 kilométerre lakó képviselők lakhatási támogatásként 330 eurót kapnak.

Végkielégítés: 12 hónapig jár a fizetésnek megfelelő összeg. Amennyiben a képviselő hamarabb elhelyezkedik, akkor a végkielégítés folyósítása is megszűnik.

3. Képviselői nyugdíj: nincs.

4. Kegyeleti járadék

A hozzátartozók egyszeri juttatásként a 90 eurós illetményalap 15-szörösét, azaz 1350 eurót kapnak.

SZERBIA

A szerb parlament: Narodna skupstina

Kamarák száma: egy

A parlament létszáma: 250 fő

1. Képviselői fizetés

A Szerb Nemzetgyűlés képviselőinek javadalmazásáról szóló törvény²⁴ alapján minden képviselő fizetése 68297,76 RSD (510 euró) és minden képviselőnek jár 40 százalék illetménykiegészítés, azaz további 30354 RSD (227 euró).

Az a képviselő, aki az ülések feléről igazolatlanul hiányzik, fizetésének csak a felét kapja. Aki többet hiányzik, attól a teljes fizetését megvonják.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

Minden egyes ülésnapért illetménykiegészítés jár a képviselőnek, ami az átlagbér 8 százaléka.

A képviselők térítésmentesen vehetik igénybe a tömegközlekedési eszközöket, vasutat, közutakat és a vízi közlekedési eszközöket is.

A vidéki képviselők úgy nevezett különélési támogatás címen a szerb átlagbér 70 százalékát kapják költségtérítésként.

Végkielégítés: a képviselő mandátuma lejártá után hat hónapig kapja a teljes fizetését.

3. Képviselői nyugdíj: nincs.

4. Kegyeleti járadék: A temetési költségeket megtérítik.

²⁴ The Law on the Remuneration of MPs in the National Assembly of the Republic of Serbia ("Off. Gazette of RS", No. 7/91, 22/91, 28/91, 48/91, 68/91, 44/98 and 34/01).

ORSZÁGTANULMÁNYOK – POTENCIÁLIS TAGJELÖLT ÁLLAMOK

BOSZNIA-HERCEGOVINA

A boszniai parlament: Skupstina

Kamarák száma: kettő

Alsóház: Predstavnicki dom – 42 fő

Felsőház: Dom Naroda – 15 fő

Alsóház

1. Képviselői fizetés

A bérekről és fizetésekről szóló törvény szerint a képviselők az illetményalap 8,4-szeresét kapják. Az illetményalap 475,69 BAM, ami 243 eurónak felel meg. A képviselők fizetése tehát 2041 euró.

Hiányzásért nincs levonás.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

Parlamentari tisztséghez kapcsolódó szorzók:

- házelnök: 8,7
- bizottsági elnökök és frakcióvezetők: 8,5

A képviselők kapnak utazási hozzájárulást, illetve ha saját autót használnak, akkor kilométerpénzt.

Lakhatási támogatást akkor kap a képviselő, ha a parlamenttől 80 kilométernél messzebb lakik. Ennek havi összege 243 euró.

Végkielégítés: nincs

3. Képviselői nyugdíj: nincs.

4. Kegyeleti járadék

A hozzátartozók hat hónapig a bosznia-hercegovinai átlagfizetésnek megfelelő kegyeleti járadékban részesülnek.

ORSZÁGTANULMÁNYOK – EGYÉB ORSZÁGOK

AUSZTRÁLIA

Az ausztrál parlament: Parliament of the Commonwealth of Australia

Kamarák száma: kettő

Alsóház: House of Representatives – 150 fő

Felsőház: Senate – 76 fő

Mindkét ház

1. Képviselői fizetés

A képviselői fizetéseket a javadalmazásról szóló törvény²⁵ módosítása (Determination 2015/22) állapítja meg. Ezek alapján a képviselők éves fizetése 199040 ausztrál dollár, ami havi 10872 eurónak felel meg.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

A parlamenti tisztség viseléséért járó pótlékok a következőképpen alakulnak:

• a képviselőház házelnöke	75 %
• a képviselőház alelnökei	20 %
• a szenátus elnöke	75 %
• az ellenzék vezére	85 %
• az ellenzék vezér helyettese	57,5 %
• frakcióvezetők (a létszám függvénye)	9 – 13 %
• frakcióvezető helyettesek	2 – 3 %
• bizottsági elnökök	11 – 16 %
• bizottsági elnök helyettesek	5,5 – 8 %

Választókerületi pótlékot a képviselők és szenátorok a választókerületük nagysága arányában kapnak (2013-as adat: évi 32000 és 46000 ausztrál dollár között).

Utazási költségtérítés is jár, ez 2013-ban évi 19500 ausztrál dollár volt. Ezt az összeget benzinre vagy vasúti/légi utazásra fordíthatják a képviselők és szenátorok.

Végkielégítés: három havi fizetésnek megfelelő összeg minden képviselőnek, és további három havi azoknak, akik egy teljes parlamenti ciklust végigszolgálták.

²⁵ The Remuneration Tribunal Act 1973

IZRAEL

Az izraeli parlament: Knesset

Kamarák száma: egy

A parlament létszáma: 120 fő

1. Képviselői fizetés

A parlamentről szóló 1994. évi törvény²⁶ állapítja meg a képviselői javadalmazás rendszerét. Eszerint egy képviselő bruttó fizetése 40001 sékel, azaz 9167 euró.

Hiányzásért nincs büntetés, csak ha az etikai bizottság úgy dönt.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

A képviselők számos kiadásuk fedezésére általános költségtérítést kapnak, például:

- postaköltség – 15000 sékel évente
- telekommunikáció – vonalas és mobiltelefon, évi 25016 sékel előfizetésre
- étkezési hozzájárulás – ülésnaponként 105 sékel
- reprezentációs és PR költség – évi 49000 sékel
- lakhatási támogatás – 3295 sékel havonta
- nyelvtanulási támogatás – évi 4040 sékel

3. Képviselői nyugdíj: nincs adat.

4. Kegyeleti járadék

Az elhunyt képviselő nyugdíját az özvegy igényelheti.

KANADA

A kanadai parlament: Parliament of Canada

Kamarák száma: kettő

Alsóház: House of Commons – 338 fő

Felsőház: Senate – 105 (jelenleg 88) fő

Alsóház

1. Képviselői fizetés

A kanadai parlamentről szóló törvény²⁷ IV. fejezete foglalkozik a képviselői javadalmakkal. A képviselők éves fizetése 170400 kanadai dollár, ez havi 9820 eurónak felel meg.

²⁶ The Knesset Law, [1958](#) (1994)

²⁷ Parliament of Canada [Act](#) (R.S.C., 1985, c. P-1)

Ha a képviselő egy évben 21 napnál többet igazolatlanul hiányzik, akkor naponként 120 kanadai dollár nagyságú összeget vonnak le a fizetéséből.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

Parlamenti tisztségért járó pótlékok

Parlamenti tisztség	A pótlék éves összege, kanadai dollárban
Házelnök	81 500
alelnökök	42 200
az ellenzék vezére	81 500
frakcióvezetők	16 800–57 800
bizottsági elnökök	11 900
bizottsági alelnökök	6 000

A képviselők az ország területének nagysága miatt egy igen összetett költségtérítési támogatási rendszer szerint kapnak utazási támogatást.

A lakhatási támogatás rendszere hasonlít az utazási támogatáséhoz, a támogatás mértéke elsősorban a választókerület és a főváros távolságától függ.

Végkielégítés: amennyiben még nem érte el a képviselő a nyugdíjkorhatárt, úgy fizetésének 50 százalékát kapja, egy meghatározott ideig. Továbbá egyszeri végkielégítésként (újrakezdési támogatás) 15000 kanadai dollár jár.

3. Képviselői nyugdíj

Azon képviselőnek jár képviselői nyugdíj, aki a nyugdíjalapba legalább hat éven keresztül fizette a nyugdíjjárulékot és elmúlt 55 éves. Akik ennél rövidebb ideig fizették, azok egy összegben kapják meg arányosított járandóságukat.

4. Kegyeleti járadék

A hozzátartozó a képviselő halála után a képviselői nyugdíj háromötödét kapja. A gyerekek az egytizedét.

AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK (USA)

Az amerikai parlament: Congress

Kamarák száma: kettő

Alsóház: House of Representatives – 435 fő

Felsőház: Senate – 100 fő

Alsóház

1. Képviselői fizetés

Az amerikai alkotmány²⁸ rendelkezik a képviselői fizetésekről. Ez 1798-ben ülésnaponként 6 dollárt tett ki.

A képviselők fizetése évi 174000 USD (amerikai dollár), azaz havi 14500 dollár (12764 euró).

Parlamentari tisztséget betöltők éves fizetése:

- házelnök: 223500 USD (havi 18625 USD)
- a szenátus elnöke, továbbá a kormány illetve az ellenzék frakcióvezetői: 193400 USD (havi 16116 USD)

Hiányzásért nincs levonás.

2. Járulékok, pótlékok, végkielégítés

A képviselők egy úgy nevezett MRA-t (Members' Representation Allowance) általános illetménykiegészítést kapnak, ami a képviselői munkájukkal kapcsolatos költségek fedezésére szolgál. Ebbe beletartozik irodájának bérlése, felszerelése, fenntartása, asszisztens fizetése, távközlés és utazási költségek térítése stb. A képviselők és személyzetük havi további 220 dollárt kapnak utazási támogatásra, ha a fővárosban tömegközlekedést használnak.

Lakhatási támogatás nincs.

Végkielégítés: nincs.

3. Képviselői nyugdíj

A képviselők az állami nyugdíjon felül képviselői nyugdíjat is kapnak, amire a képviselői nyugdíjalapba való befizetésük jogosít. Ezen kívül aktív szolgálatuk idején egy megtakarítási alapba is utalhatnak fizetésükből, és nyugdíjba vonulásuk után ez az összeg is a nyugdíjukat gyarapítja.

A képviselői nyugdíjra való jogosultság korhatára 62 év, és legalább 5 év szolgálat, a nyugdíj összege a szolgálati évektől függ, és hogy milyen nyugdíjcsomagot választ a képviselő.

4. Kegyeleti járadék

A képviselő halála után az özvegy egy összegben, adómentesen az elhunyt képviselő egy éves fizetésének megfelelő összeget kap.

²⁸ Article 1, Section 6 of the U.S. Constitution

ÖSSZEGZÉS

Jelen háttéranyag célja, hogy összegyűjtse az európai és néhány Európán kívüli ország nemzeti parlamentjeiben működő, a parlamenti képviselők javadalmazásával összefüggő szabályozásokat és gyakorlatot. Bizton állíthatjuk, hogy a vizsgált közel 40 országban nem találtunk két egyező gyakorlatot, legfeljebb hasonlóságot az elvekben, módszertanban. Az alábbi összegzésben a főbb hasonlóságokra, trendeket igyekeztünk hangsúlyozni.

A képviselői javadalmazást jogi szabályozása a legtöbb országnál törvényi szinten történik. Ritkább esetben fordul elő, hogy házszabály (Spanyolország, Macedónia) vagy más belső rendelet (Belgium, Görögország) rendelkezik a képviselői fizetésekről.

Pontosan húsz évvel ezelőtt készítettük első nemzetközi összehasonlításunkat a témában, és akkor még sokkal több parlament esetében fordult elő a **13. illetve 14. havi fizetés**. Jelen felmérésünkben mindösszesen három ország nemzeti parlamentjében (Ausztria, Portugália, Spanyolország) találkozhatunk vele.

Az **igazolatlan hiányzásért** való szankció, fizetésből való levonás több ország parlamentjében gyakorlat. 19 olyan kamara van a válaszadók között, ahol anyagi következménnyel jár, ha a képviselő nem vesz részt plenáris ülésen vagy szavazáson. Van, ahol minden egyes hiányzás szankcionálva van (Lettország, Románia, Szlovénia) és van, ahol csak egy adott mérték után (Belgium, Franciaország - Alsóház, Görögország, Írország, Litvánia, Kanada). Van, ahol az egész havi fizetését elveszítheti a képviselő (Szerbia, Szlovákia). A levonásra kerülő összeg megállapítására szintén többféle gyakorlattal találkozhatunk: lehet az aznapra járó alapfizetés, vagy az aznapra járó fizetés és az összes pótlék, vagy a teljes havi fizetés adott százaléka. Olyan kamara is van (Lettország), ahol a levonás mértéke maximalizálva van.

Parlamenti tisztségért járó anyagi megkülönböztetés a válaszadó országok parlamenti kamaráinak a többségében létezik. Mindösszesen két ország (Ausztria, Dánia) válaszolta, hogy a tisztségviselőknek nem jár anyagi többlet. A különbség a díjazás módszerében van. Két fő iránnyal találkozhatunk: a különböző tisztségekhez különböző szorzókat rendel a jogszabály (Ausztrália, Bosznia-Hercegovina, Csehország, Hollandia, Horvátország, Lengyelország, Litvánia, Macedónia, Montenegró, Németország, Svédország, Szlovákia), illetve, az, amikor egyes tisztségekhez tartozó konkrét összegű juttatást állapít meg (Észtország, Egyesült Királyság, Finnország, Kanada). Van olyan kamara, ahol nem csak a fizetés, hanem a költségtérítés mértéke is függ a betöltött parlamenti tisztségtől (Portugália). Nem egy kamaránál a frakcióvezető pótléka függ a frakció méretétől (Csehország, Finnország). Egy ország esetében (Görögország) bizottsági tagságért is jár pótlék. Szlovéniában nem szorzókat rendelnek a tisztség mellé, hanem fizetési osztályba sorolják őket.

A legtöbb országban a parlamenti képviselők fizetésük mellé **költségtérítést** is kapnak. Ennek rendszere azonban szinte minden országban más és más, ezért összefoglalónkban csak a legtipikusabb gyakorlatokat mutatjuk be.

A képviselői munka során a leggyakrabban az **utazás** illetve a **szállás/lakhatás** területén merülnek fel költségek. Sok országban a költségtérítési rendszerben nem is veszik külön a kettőt, és összevonva állapítanak meg vagy egy általányt (Belgium, Litvánia, Németország), vagy valamilyen változó (például lakóhely távolsága a fővárostól) függvényében kikalkulált összeget (Ausztria, Szlovákia, Montenegró).

Több országban (Belgium, Dánia, Finnország, Franciaország, Lengyelország, Németország, Olaszország, Románia, Szlovákia, Szlovénia, Szerbia) a képviselők számára ingyenes a belföldi utazás (vasút, tömegközlekedés, légi), így az ő költségtérítési rendszerükben túlnyomórészt a lakhatási támogatás szerepel.

Amennyiben a képviselő saját személygépkocsit használ, lehetősége van **üzemanyag-támogatás** igénybe vételére, ez azonban egyre ritkább (Franciaország, Görögország, Macedónia, Spanyolország, Bosznia-Hercegovina). Sőt, az Egyesült Államokban azon képviselők, akik a fővárosban történő közlekedéshez lemondanak a saját autó használatáról, és tömegközlekedést választanak, külön támogatásban részesülnek.

A legtöbb parlamentnél az utazási és a lakhatási támogatás élesen külön van választva, és a támogatás mértéke a lakóhely/választókerület és a főváros távolságának függvénye.

Több parlament (Csehország, Lengyelország, Litvánia) saját szállóval, szállodával, saját lakásokkal rendelkezik, amit a képviselők az ülésnapokon igénybe tudnak venni.

Számos parlament esetében (Görögország, Németország-Bundesrat, Portugália, Románia) találkozhatunk napidíjjal, ami vagy a képviselői fizetés kiegészítésére szolgál, vagy a képviselői munka támogatására az ülésnapon felmerült költségek fedezésére.

A parlamenti kamarák kétharmadánál találkozhatunk a **végkielégítés** valamelyik formájával. Vagy járadékként kapja egy bizonyos ideig a volt képviselő a fizetésének megfelelő összeget, ez az idő általában a képviselői évek függvénye; vagy egy összegben, a mandátum lejáratakor. Néhány parlamentnél csak addig kapja a képviselő a végkielégítési járadékot, amíg újra munkába nem áll.

Képviselői/parlamenti nyugdíj rendszere a válaszadó kamarák felében működik. Szinte mindenütt a képviselő képviselősége alatt egy bizonyos százalékot utal (vagy automatikusan levonják fizetéséből) a parlamenti nyugdíjlapba, és nyugdíjba vonulásakor ez a járadék hozzáadódik az öregségi nyugdíjához. A járadék mértéke a képviselőséggel töltött évek számától függ. A legtöbb esetben maximum is meg van határozva, ez a képviselői fizetés egy bizonyos százaléka, sohasem magasabb, mint a fizetés volt.

Kegyeleti járadékként sok esetben (Albánia, Dánia, Egyesült Királyság, Észtország, Finnország, Írország, Izrael, Kanada) az özvegy jogosult a képviselő nyugdíj egy részére, illetve az árván maradt gyermek a nagykorúságáig a képviselői nyugdíj egy alacsonyabb részére (árvasági ellátás). Németországban például a képviselői fizetés 55 százalékát kapja az özvegy. Svédországban aktív képviselő halála esetén a hozzátartozók egyszeri összeget kapnak, minél fiatalabb volt a képviselő, annál többet.

Sok helyen nincs járadék, hanem egyszeri összeg (Belgium, Egyesült Államok, Hollandia, Litvánia, Montenegró), és van (Szerbia), ahol csak a temetési költségeket térítik.

ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZAT

Országok/Kérdések	1.1 Mely jogszabály rendelkezik a képviselő javadalmazásáról?	1.2 Alapilletmény havi összege	1.3 Van-e levonás hiányzásért?
EU-tagállamok			
Ausztria - Nationalrat/Bundesrat	Bundesbeziegengesetz, BGBl I 1997/64	8686 euró/ 4343 euró	nincs
Belgium - Szenátus/Képviselőház	belső szabályzat	7172 (3586) euró/ 7172 euró	van
Cseh Köztársaság - Alsóház	Zakon 236/1995 Sb.	2431 euró	nincs
Dánia	Bekendtgørelse af lov om valg til Folketinget, nr. 390 af 27. april 2016	7817 euró	van
Egyesült Királyság - Alsóház	Parliamentary Standards Act 2009	7692 euró	nincs
Észtország	Riigikogu liikme staatuse seadus, RT I 2007, 44, 316	3437 euró	nincs
Finnország	The Act on MPs salaries 30.4.1947/328 The Act on MPs pension and adjustment allowance 4.7.1967/329	6407 euró	elméletileg lehet
Franciaország - Alsóház	Ordonnance portant loi organique n° 58-1210 du 13 décembre 1958	7100,15 euró	van
Görögország	egy magasabb rendű jogszabály, továbbá parlamenti rendeletek	5135,04 euró	van
Hollandia - Alsóház	Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer	7705,27 euró	nincs
Horvátország	Poslovnik Hrvatskoga sabora (NN br. 81/13)	2520 euró	nincs
Írország - Alsóház	Oireachtas and Ministerial, Parliamentary, Judicial and Court Offices Act, 1998, No 5	képviselő: 7271 euró szenátor: 5417 euró	van
Lengyelország - két válasz	The Act on the Exercise of the Mandate of a Deputy or Senator of May 9, 1996 (with amendments)	szenátor és képviselő: 2250 euró	van
Lettország*	The Law on Remuneration of Officials and Employees of State and Local Government Authorities	n.a.	van
Litvánia	Law on the Remuneration for Work of State Politicians and State Officials	2532 euró	van
Németország - Alsóház	Der Abgeordnetengesetz	9082 euró	van
Németország - Felsőház	A Bundesrat tagjai költségeinek térítéséről szóló irányelv (1995. szeptember 22)	nincs	nincs
Olaszország – Felsőház*	1965. évi 1261. számú (október 3.) törvény	10385,31 euró	van

Országok/Kérdések	1.1 Mely jogszabály rendelkezik a képviselő javadalmazásáról?	1.2 Alapilletmény havi összege	1.3 Van-e levonás hiányzásért?
Portugália	A politikai tisztséget viselők javadalmazásáról szóló 4/1985-ös törvény	3492,45 euró	van
Románia	A képviselők és szenátorok jogállásáról szóló 2006. évi 96. számú törvény	1150 euró	van
Spanyolország - Alsóház	Házsabály	2813,87 euró	van
Svédország	Parlamenti törvény, házsabály	6350 euró	nincs
Szlovákia	A közhatalom választott képviselőinek fizetéséről szóló 1993. évi 120. törvény	2679 euró	van
Szlovénia	Alsóház: a képviselőkéről szóló törvény és a köztisztviselőkéről szóló tv. Felsőház: a köztisztviselőkéről szóló tv.	Alsóház: 3537 euró Felsőház: 1655,11 euró	van
EU tagjelölt államok			
Albánia	A képviselők jogállásáról szóló 8550. sz. törvény (1999. nov. 18.)	1160 euró	van
Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság	A parlamenti képviselőkéről szóló 2005. évi törvény	1255 -1434 euró	van
Montenegró	Az állami alkalmazottak fizetéséről szóló törvény	2340 euró	nincs
Szerbia	Szerb Nemzetgyűlés képviselőinek javadalmazásáról szóló törvény	738 euró	van
Potenciális tagjelölt államok			
Bosznia-Hercegovina - Alsóház	A bérekről és fizetésekről szóló törvény	2041 euró	nincs
Egyéb országok			
Ausztrália*	the Remuneration Tribunal Act 1973	10872 euró	n.a.
Izrael	A parlamentről szóló 1994. évi törvény	9167 euró	nincs
Kanada - Alsóház	Parliament of Canada Act, 1985	9820 euró	van
Amerikai Egyesült Államok - Alsóház	amerikai alkotmány	12764 euró	nincs
Európai Parlament	2005/684/EK rendelet	8213,02 euró	nincs

Országok/Kérdések	1.4 Van-e 13., 14. havi fizetés?	2.1 Illetmény-kiegészítés betöltött tisztségért	2.2 Utazási költségtérítés	2.3 Szállás, lakhatási költségtérítés
EU-tagállamok				
Ausztria - Nationalrat/Bundesrat	13. és 14. havi	nincs	általános költségtérítés	általános költségtérítés
Belgium - Szenátus/Képviselőház	nincs	van	belföldön ingyenes	általános költségtérítés
Cseh Köztársaság - Alsóház	nincs	van	van	van
Dánia	nincs	nincs	belföldön ingyenes	van
Egyesült Királyság - Alsóház	nincs	van	van	van
Észtország	nincs		van	van
Finnország	nincs	van	belföldön ingyenes	van
Franciaország - Alsóház	nincs	van	belföldön ingyenes	nincs
Görögország	nincs	van	van	van
Hollandia - Alsóház	évvégi bónusz	van	van	van
Horvátország	nincs	van	van	van
Írország - Alsóház	nincs	van	van	van
Lengyelország - két válasz	nincs	van	belföldön ingyenes	van
Lettország*	nincs	n.a.	van	van
Litvánia	nincs	van	általános költségtérítés	parlament szállodája
Németország - Alsóház	nincs	van	általános költségtérítés, ingyenes belföldi utazás	általános költségtérítés
Németország - Felsőház	nincs	nincs	ingyenes vasúti bérlet	napidíj
Olaszország – Felsőház*	nincs		van, és ingyenes belföldi is	van
Portugália	van	van	kilométerpénz	napidíj
Románia	nincs	van	ingyenes belföldi utazás	van
Spanyolország - Alsóház	van	van	van	általános költségtérítés
Svédország	nincs	van	van	van
Szlovákia	nincs	van	belföldön ingyenes, általános költségtérítés	parlament szállodája illetve általános költségtérítés
Szlovénia	nincs	van	Alsóház: van Felsőház: nincs	Alsóház: van Felsőház: nincs
EU tagjelölt államok				
Albánia	nincs	n.a.	van	van
Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság	nincs	van	van	van
Montenegró	nincs	van	általános költségtérítés	van

Országok/Kérdések	1.4 Van-e 13., 14. havi fizetés?	2.1 Illetmény-kiegészítés betöltött tisztségért	2.2 Utazási költségtérítés	2.3 Szállás, lakhatási költségtérítés
Szerbia	nincs	n.a.	ingyenes belföldi utazás	van
Potenciális tagjelölt államok				
Bosznia-Hercegovina - Alsóház	nincs	van	van	van
Egyéb országok				
Ausztrália*	nincs	van	van	n.a.
Izrael	nincs	van	van	van
Kanada - Alsóház	nincs	van	van	van
Amerikai Egyesült Államok - Alsóház	nincs	nincs	általános költségtérítés	nincs
Európai Parlament	nincs	nincs	van	napidíj

Országok/Kérdések	2.4 Végkielégítés	3. Képviselői nyugdíj	4. Kegeleti járadék
EU-tagállamok			
Ausztria - Nationalrat/Bundesrat	van	nincs	nincs
Belgium - Szenátus/Képviselőház	van	van	egyszeri összeg
Cseh Köztársaság - Alsóház	van	nincs	nincs
Dánia	van	van	özvegyi nyugdíj
Egyesült Királyság - Alsóház	nincs	van	özvegyi nyugdíj
Észtország	van	van	özvegyi nyugdíj
Finnország	segély, kérésre	van	árva és özvegyi ellátás
Franciaország - Alsóház	nincs	van	részleges
Görögország	nincs	nincs	nincs
Hollandia - Alsóház	járadék formájában	van	egyszeri összeg
Horvátország	járadék formájában	nincs	nincs
Írország - Alsóház	van	van	özvegyi nyugdíj
Lengyelország - két válasz	nincs	nincs	nincs
Lettország*	n.a.	n.a.	n.a.
Litvánia	van	nincs	egyszeri összeg
Németország - Alsóház	van	van	képviselői fizetés százaléka
Németország - Felsőház	nincs	nincs	nincs
Olaszország – Felsőház*	van	nincs	n.a.
Portugália	nincs	nincs	nincs
Románia	nincs	részleges	nincs
Spanyolország - Alsóház	van	nincs	nincs
Svédország	van	van	egyszeri összeg ill. járadék
Szlovákia	van	nincs	nincs
Szlovénia	Alsóház: van Felsőház: nincs	nincs	nincs
EU tagjelölt államok			
Albánia	van	van	van
Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság	van	nincs	van

Országok/Kérdések	2.4 Végkielégítés	3. Képviselői nyugdíj	4. Kegyeleti járadék
Montenegró	van	nincs	egyszeri összeg
Szerbia	van	nincs	temetési költségek fedezete
Potenciális tagjelölt államok			
Bosznia-Hercegovina - Alsóház	nincs	nincs	van
Egyéb országok			
Ausztrália*	van	n.a.	n.a.
Izrael	n.a.	n.a.	özvegyi nyugdíj
Kanada - Alsóház	van	van	özvegyi nyugdíj
Amerikai Egyesült Államok - Alsóház	nincs	van	egy összegű kifizetés
Európai Parlament	van	van	van

* a parlament hivatalos weboldalán található információ